

วิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย

Analysis of Buddhist Principle Related With Life Insurance in Thai Society

กัญญารัตน์ รวมสุข

เทพประวิณ จันทรแรง

Kanyarat Ruamsuk

Thepprawin Chanraeng

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author, E-mail: kanyarat_jt2@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทและสภาพปัญหาของการประกันชีวิตในสังคมไทย 2) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย 3) เพื่อวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการประกันชีวิตในสังคมไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และเสริมด้วยการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผลการวิจัย พบว่า 1) ในด้านบริบทการประกันชีวิตในสังคมไทย ผู้วิจัยพบว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่ ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ (1) นโยบายของบริษัทประกันชีวิต (2) ตัวแทนประกันชีวิตได้อธิบายถึง สิทธิ ประโยชน์ และให้คำแนะนำกับผู้เอาประกัน (3) ผู้เอาประกันมีความสนใจที่จะทำประกันกับบริษัทต่างประเทศมากกว่า ด้านสภาพปัญหาพบว่า เกิดจากปัจจัยหลัก 2 ประการ ได้แก่ (1) ผู้เอาประกันไม่ได้ชำระเบี้ยประกันตามกำหนด (2) ผู้เอาประกันปกปิดและแกล้งข้อมูลอันเป็นเท็จ 2) ในด้านหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) หลักพุทธธรรมโดยตรง ได้แก่ เบญจศีล เบญจธรรม สุจริตธรรม 3 สังคหวัตถุธรรม 4 และ (2) หลักพุทธธรรมโดยอ้อม ได้แก่ กัลยาณมิตรธรรม 7 และ อปมาทธรรม(ความไม่ประมาท) 3) การวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการประกันชีวิตในสังคมไทย พบว่า หลักธรรม 5 หมวด คือ อปมาท (ความไม่ประมาท) เบญจศีล เบญจธรรม สุจริตธรรม 3 สังคหวัตถุ 4 และ กัลยาณมิตรธรรม 7 ควรให้ตัวแทนประกันชีวิตนำมาประยุกต์ใช้ ต่อผู้เอาประกันและเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี

ยิ่ง เพราะถือว่าเป็นหลักการที่ดี ทุกคนควรมี ซึ่งจะทำให้การประกันชีวิต มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: หลักพุทธธรรม, การประกันชีวิต, สังคมผู้สูงอายุ

Abstract

This research aims: 1) to study the context and problems of life insurance in Thai society, 2) to study the Buddhist principles related to life insurance, and 3) to analyze the Buddhist principles being applied into the the life insurance in Thai society. It was activated by Qualitative Research supported with the field data.

The followings are the research findings : 1) In its context, they were found that mostly opinions of the key informants were at the high level as shone in the following orders: (1) The Life Insurance Company's Policy, (2) Life insurance agents explain rights, benefits, and advice to the customers, (3) Customers are more interested to buy insurance with the foreign companies. On its Problem, there were two factors found such as: (1) a failure to pay premiums as scheduled, and (2) dissemination of false information. 2) On the Buddhist principles relating to life insurance can be categorized into 2 parts: (1) the Core Buddhist principles is of the 5 Precepts, the 5 Virtues, 3 Good Conducts, 4 principles of service, (2) the supplement Buddhist principles are as the 7 Qualities of a Good Friend and Appamada (Mindfulness). 3) On analysis of Buddhist principles applied in life insurance in Thai society the 5 groups of Buddhist Principles were found that: Mindfulness, the 5 Precepts, the 5 Virtues, 3 Good Conducts, 4 principles of Service and the 7 Qualities of a Good Friend which have to be intensively applied by Life Insurance Agents towards the customers and staffs. Because they are considered as the best principles those all agents should hold which will bring about the more effectiveness and outcome of life insurance.

Keywords: Buddhist Principle, Insurance, Thai Society

บทนำ

ประกัน เป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่มีความสำคัญต่อระบบการเงินของโลก สะท้อนผ่านมูลค่าบริษัทของบริษัทประกันระดับโลกที่มีมูลค่ามหาศาล Ping An ของจีน มูลค่า 4,000,000 ล้านบาท AIA ของฮ่องกง มูลค่า 4,000,000 ล้านบาท และ Allianz ของเยอรมนี มูลค่า 3,000,000 ล้านบาท ในขณะที่บริษัท ไทยประกันชีวิต ของไทย ก็มีมูลค่าราว 143,000 ล้านบาท ปัจจุบัน การประกันภัย มีมากมายหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น ประกันชีวิต, ประกันสุขภาพ, ประกันภัยรถยนต์ และประกันประเภทอื่น ๆ อีกมากมาย แล้วจุดเริ่มต้นของการประกันภัยมีที่มาจากอย่างไร หลักการพื้นฐานของการประกันภัย ก็คือ การลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยแนวคิดนี้ ก็ถูกพูดถึงในคัมภีร์ไบเบิลตอนหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับชายที่ชื่อว่า โจเซฟ ที่ได้ทำนายความฝันของฟาโรห์ กษัตริย์แห่งอียิปต์ เอาไว้ในความฝันของฟาโรห์ ปรากฏเห็นวัวอ้วนอยู่ 7 ตัว แต่ต่อมาก็มีวัวผอมชूप 7 ตัว มากินวัวอ้วนเหล่านั้นไปทั้งหมด โจเซฟทำนายความฝันว่า อียิปต์จะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารการกินเป็นเวลา 7 ปี แต่หลังจากนั้น แผ่นดินจะแห้งแล้ง และประชาชนก็จะต้องอดอยากไปเป็นเวลา 7 ปีเช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนั้น โจเซฟจึงแนะนำฟาโรห์ว่า ควรสั่งให้อียิปต์สะสมพืชพันธุ์ธัญญาหารในช่วงที่มีความอุดมสมบูรณ์เอาไว้ เพื่อสำหรับอนาคตที่จะต้องอดอยาก ซึ่งสุดท้ายแล้ว ประเทศอียิปต์ก็ได้ผ่านพ้นวิกฤติของภัยแล้งในตอนนั้นมาได้ จะเห็นได้ว่า การสะสมพืชพันธุ์ธัญญาหาร ซึ่งคล้าย ๆ กับการเก็บออมของเราในทุกวันนี้ ก็เป็นการรับประกันได้ในระดับหนึ่งว่า ถ้ามีความเสี่ยงเกิดขึ้นในอนาคต ความเสี่ยงนั้นก็จะมีบรรเทาลงได้

นอกจากนี้ การจัดการกับความเสี่ยง ยังมีตัวอย่างของการกระจายความเสี่ยง เคยปรากฏไว้เมื่อ 3,000 ปีก่อนคริสตศักราช หรือ 5,000 กว่าปีที่แล้ว

1. พ่อค้าชาวจีน กระจายสินค้าไปกับเรือหลายลำ เนื่องจากการเดินทางผ่านแม่น้ำแยงซีเกียง ถือเป็นเส้นทางที่อันตรายมาก เพื่อว่าถ้าเรือบางลำเกิดประสบอุบัติเหตุระหว่างการเดินทาง จะได้ลดความเสียหายลงไปได้

2. ชาวกรีกโรมัน ก็มีการกระจายความเสี่ยง โดยร่วมกันลงขันเพื่อซื้อเรือหลาย ๆ ลำ ทำให้แต่ละคนมีความเป็นเจ้าของเรือแต่ละลำ กันคนละนิด

การประกันภัยในโลกนี้เกิดจากการรับประกันอัคคีภัยในรูปแบบสมัยใหม่ มีจุดกำเนิดจากการเกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ในกรุงลอนดอน ในปี ค.ศ. 1666 เพลิงไหม้ครั้งนั้นทำให้อาคารบ้านเรือนเสียหายอย่างมาก ในปีถัดมา ดร.นิโคลาส บาร์บอน ได้จัดตั้งสำนักงานประกันอัคคีภัยขึ้นเป็นแห่งแรกเรียกง่าย ๆ ว่า “The Fire Office” ในปี ค.ศ. 1680 โดยรับหุ้นส่วนเพื่อมารวมเฉลี่ยความเสี่ยง ซึ่งแต่เดิมต้องรับภาระอยู่เพียงผู้เดียว ต่อมาเมื่อคู่แข่งเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่งชื่อ “The Friendly” ทั้งสองแห่งนี้ออกกรมธรรม์รับประกันอัคคีภัย และจัดพนักงานดับเพลิงไว้สำหรับดับเพลิงที่เกิด

ขึ้นกับทรัพย์สินที่เอาประกันภัยไว้ สำนักงานรับประกันอัคคีภัยในสมัยนั้นมีขนาดไม่ใหญ่ เหมือนบริษัทรับประกันภัยในปัจจุบัน เพราะในสมัยนั้นสำนักงานที่รับประกันภัยเป็นธุรกิจของรายบุคคล หรือหุ้นส่วนกลุ่มน้อย ซึ่งจำกัดการรับประกันภัยเฉพาะอาคารที่อยู่อาศัยเท่านั้น

ในปี ค.ศ. 1710 มีการจัดตั้งบริษัทรับประกันอัคคีภัยขึ้นเป็นครั้งแรก คือ The Sun Insurance Office Of London ซึ่งยังคงดำเนินกิจการอยู่ตราบนานนับร้อยปี ในชื่อของ Royal & Sun Alliance Insurance Plc. ในเวลาเดียวกัน การประกันภัยทางทะเลและการประกันชีวิตก็เข้าสู่ระยะของการเติบโตอย่างรวดเร็ว ก่อนปี ค.ศ. 1699 ธุรกิจประกันภัยทั้งสองประเภทนี้กระทำกันอยู่เฉพาะผู้รับประกันภัยในวงจำกัด เหมือนกับการประกันอัคคีภัย ผู้รับประกันภัยส่วนใหญ่มักใช้ร้านค้ากาแฟในกรุงลอนดอนเป็นที่ติดต่อธุรกิจกัน ร้านกาแฟกลายเป็นสถานที่ที่คนนิยมไปพบปะกันเพื่อกระจายหรือรับข่าวสารประจำวัน

ในปี ค.ศ. 1720 ได้มีการก่อตั้งบริษัทประกันภัยทางทะเล ซึ่งต่อมามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก คือ บริษัท ลอนดอน แอนด์ รอยัลเอ็กซ์เชนจ์ (London & Royal Exchange) และนับเป็นจุดเริ่มต้นของยุคแห่งการประกอบธุรกิจการประกันภัยขนาดใหญ่ในปัจจุบัน หลังจากนั้น ในปี ค.ศ. 1771 Edward Lloyd ได้เริ่มก่อตั้งคณะกรรมการของนายลอยด์ขึ้น เพื่อบริหารธุรกิจประกันภัย จากนั้นได้ใช้ชื่ออย่างเป็นทางการว่า “Lloyd’s Insurance” ดำเนินธุรกิจประกันภัยตามกฎหมาย ซึ่งต้องผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1871 มีสมาชิกรับประกันภัยในนามของ Lloyd’s Insurance ประมาณ 1850 คน การรับประกันภัยดำเนินงานโดยกลุ่มผู้รับประกันภัย (Syndicate) หรือเรียกว่า Underwriter ซึ่งมีสิทธิลงลายมือชื่อรับประกันภัยในนามของกลุ่มผู้รับประกันภัย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้รับประกันภัยทางทะเล (Marine) และกลุ่มรับประกันภัยอื่นนอกจากภัยทางทะเล (Non Marine) Lloyd’s Insurance นับเป็นบริษัทประกันภัยที่เก่าแก่และใหญ่ที่สุดในโลกจนถึงปัจจุบัน

การปฏิวัติอุตสาหกรรมในช่วงต้นศตวรรษที่ 18 การปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์โลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อเกือบทุกแง่มุมของชีวิตประจำวันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือการที่รายได้และจำนวนประชากรโดยเฉลี่ยเริ่มที่จะขยายตัวอย่างยั่งยืนในแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ทำให้สองร้อยปีหลังจาก ค.ศ. 1800 ค่าเฉลี่ยรายได้ต่อหัวของโลกขยายตัวมากกว่าสิบเท่า ในขณะที่จำนวนประชากรขยายตัวมากกว่าหกเท่า ทำให้เกิดความต้องการในด้านการรับประกันอุบัติเหตุ ทำให้มีการก่อตั้งบริษัทรับประกัน เพิ่มขึ้น เครื่องจักรใหม่ ๆ ที่นำมาติดตั้งกับโรงงาน และหัวรถจักรสมัยใหม่ ลดความเสียหายแก่ทรัพย์สินและชีวิตของบุคคลเพิ่มขึ้นอย่างมาก การประกันภัยนอกจากจะช่วยให้การคุ้มครองอุบัติเหตุเหล่านี้ในด้านการเงินแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้มีการประดิษฐ์อุปกรณ์ด้านความ

ปลอดภัย และมีส่วนช่วยในการกำหนดกฎระเบียบในการรักษาความปลอดภัยด้วย (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย, 2551: 4)

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบัน เลือกลงทุนในอาชีพและธุรกิจที่คิดว่าดีที่สุด เพื่อแสวงหารายได้ มาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน สร้างความมั่นคงให้แก่ตนเองและครอบครัว รายได้ส่วนหนึ่งที่เหลือใช้จะกลายเป็นเงินสะสมหรือเงินออม ซึ่งการมีเงินออมนั้น ช่วยสร้างความมั่นใจว่าตนเองและครอบครัว จะมีเงินเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายยามฉุกเฉินในอนาคต การพัฒนาการความคิดในการใช้เงินสะสมหรือเงินออมของมนุษย์นั้น มีหลากหลายรูปแบบเช่น การฝากธนาคาร การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เงินฝาก ทองคำ หุ่น ตราสารต่าง ๆ และการประกันชีวิต

การประกันชีวิต (Life Insurance) เป็นวิธีอย่างหนึ่งของการลงทุนในปัจจุบัน ที่ได้รับการยอมรับจากผู้คน ลักษณะการประกันชีวิตเป็นการเฉลี่ยภัย ที่อาจจะเกิดขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้ที่สูญเสียชีวิตและครอบครัว โครงสร้างประชากรที่มีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น เหล่านี้ล้วนเพิ่มความเสี่ยงต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของธุรกิจการค้าการลงทุน ความมั่นคงของฐานะและรายได้ของบุคคล ธุรกิจประกันชีวิต มีการเติบโตค่อนข้างสูงขึ้นกว่าเมื่อก่อน แต่จำนวนประชากรที่ทำประกัน ชีวิตค่อนข้างน้อย มีเพียง ร้อยละ 39 ของจำนวนประชากรทั้งหมด การประกันชีวิต เป็นธุรกิจด้านบริการประเภทหนึ่ง ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นสถาบันการเงินที่เป็นแหล่งระดมเงินออมของประชาชน ตามนโยบายออมเงินของรัฐบาล เป็นสิ่งจำเป็นของบุคคลและครอบครัวทั้งสิ้น จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทุกคนควรมีกรรมธรรม์ประกันชีวิต ที่ประกอบด้วยประกันชีวิต ประกันสุขภาพ และการออมเงิน อย่างน้อยคนละ 1 กรรมธรรม์เพราะกรรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นเครื่องมือทางการเงินที่สามารถ รับรองยอดเงินสุดท้ายที่ผู้ซื้อประกันชีวิตต้องการได้ตั้งแต่วันที่บริษัทพิจารณาอนุมัติ รับเข้าเป็นสมาชิกของโครงการนั้นๆ และสามารถตอบสนองความจำเป็นทางการเงินที่แท้จริง (financial needs) ของผู้ซื้อประกันชีวิต (ณัฐรัฐภู่อิสร์ ศรีเพชร, 2558: 87)

นอกจากนี้ในปัจจุบัน การประกันชีวิตให้ประโยชน์และความคุ้มครองในด้านอื่น ๆ อีกมากมาย ได้แก่ การให้ความคุ้มครองทางการเงิน การออมทรัพย์ เป็นการเสริมสร้างนิสัยให้คนรู้จักประหยัดเก็บออม ให้สวัสดิการต่าง ๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาลและเงินชดเชย กรณีเจ็บป่วย ลดภาษีเงินได้บุคคล ช่วยลดภาระทางสังคมในกรณีที่หัวหน้าครอบครัวหรือผู้หารายได้ต้องจากไป ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ สนับสนุนให้เกิดการลงทุนและการจ้างงานเพิ่มขึ้น ช่วยให้คนมีงานทำ และมีรายได้มากขึ้น เป็นการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของประชาชน ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศมีเสถียรภาพมากขึ้น ธุรกิจการประกันชีวิตยังให้ประโยชน์และมีส่วนสนับสนุนผู้คนในสังคมให้ดำรงชีวิตได้ด้วยความมั่นคง มั่นใจว่าตนเองและครอบครัวจะปลอดภัยเมื่อเกิดภัยขึ้น

ในอนาคต ซึ่งส่งผลต่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

ผู้อุปถัมภ์จะต้องแบ่งรายได้ของตนส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาชำระเบี้ยประกันภัยอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการประหยัดเพื่อการเก็บออม สามารถใช้เป็นเครื่องมือออมเงินไว้ใช้ยามชรา หรือเพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตรหลาน ด้านการสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตของผู้อุปถัมภ์ การประกันชีวิตสามารถช่วยสร้างความมั่นคงของรายได้ให้แก่ผู้อุปถัมภ์ ในกรณีการทำประกันคุ้มครองการเจ็บป่วย หรือเกิดอุบัติเหตุ โดยผู้อุปถัมภ์จะได้เงินทดแทน เพื่อใช้ในการเลี้ยงชีพ ในปัจจุบันพบว่า ผู้ทำประกันชีวิตที่มีบุคคลในความอุปการะต้องการความมั่นคงในชีวิต ทางด้านสุขภาพ และความมั่นคงในครอบครัว

การประกันชีวิตในยุคปัจจุบันควรนำหลักพุทธธรรม มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้มีความสุขตามวิถีพุทธ โดยการนำ “ธรรม” หรือ “หลักธรรมของพระพุทธศาสนา” มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และการทำงานที่พึงประสงค์ ช่วยให้องค์กรเป็นมิตร รมเย็นเป็นสุข และสร้างบรรยากาศในสังคม เห็นได้ว่าหลักพุทธธรรมที่ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน เป็นเรื่องง่าย ๆ ใกล้ตัวที่ปฏิบัติกันอยู่แล้วในฐานะปัจเจกชน แต่ยังขาดความเข้มข้นเอาจริงเอาจัง หากทุกคนสามารถปฏิบัติได้พร้อมกับทำหน้าที่ของตนเต็มกำลังความสามารถอย่างสมบูรณ์ ย่อมสร้างบรรยากาศการทำงาน แบบงานสัมฤทธิ์ ชีวิตรื่นรมย์ได้อย่างแน่นอน

หลักธรรมทางพุทธศาสนานั้นเป็นที่พิสูจน์กันมาหลายยุค หลายสมัยแล้วว่า เป็นสัจธรรมที่แท้จริง ทั้งยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติ มีความสุขความเจริญ เนื่องจากในสังคมปัจจุบันเกิดกระแสการเรียกร้อง ความมีคุณธรรมที่นับวันจะยิ่งมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ มากมายได้เผชิญกับปัญหาทางด้านคุณธรรม จนถึงกับทำให้ต้องประสบกับภาวะที่ไม่ต้องการทั้งยังส่งผลร้าย ต่อประชาชนในวงกว้าง ในขณะที่การแก้ไขปัญหาทางด้านคุณธรรมที่เกิดขึ้นเหล่านั้น ยังมิได้รับการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน แม้จะมีความพยายามของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับหนึ่งแล้วก็ตาม การได้มีโอกาสศึกษาเนื้อหา หลักเกณฑ์และประเด็นสำคัญ ๆ ด้านคุณธรรมที่มากขึ้น จะทำให้มีความชัดเจนมากขึ้นในอนาคต การดำเนินการใด ๆ เรามีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกในการดำเนินชีวิต โดยนำหลักพุทธธรรม มาเป็นแนวทางสู่ความสำเร็จในชีวิตที่ตนเองวางไว้

หลักธรรมที่ว่าด้วยศาสตร์ในมิติของความประพฤติ พฤติกรรม หรือลักษณะพฤติกรรมของมนุษย์ ว่าควรเป็นไปหรือปฏิบัติอย่างไร ที่ต้องคำนึงถึงความผิชอบ ชั่วดีของพฤติกรรมและอารมณ์นั้น ๆ อะไรควรเว้น อะไรควรทำ อะไรผิด อะไรถูก อะไรดี อะไรชั่ว ที่ควรเว้นและที่ควรทำ จากความหมายของพุทธธรรมในทัศนะของพระพุทธศาสนาว่า จะต้องแตกต่างจากหลักธรรมของแนวคิดอื่น เพราะหลักธรรมของพุทธศาสนา ได้ให้ความเข้าใจพร้อมกับอธิบาย

ถึงสัจธรรมของคนที่เป็นทั้งปัจเจกบุคคล จะต้องทำความเข้าใจและรู้อย่างชัดเจน จนสามารถได้รับประโยชน์จากความรู้และเข้าใจ ในธรรมชาติของแต่ละสิ่ง แต่ละอย่างนั้น ในฐานะที่เป็นทั้งสิ่งปรากฏและเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของปฏิจกสมุปบาท ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะธรรมของแต่ละสิ่งแต่ละอย่างตลอดเวลา โดยไม่มีการขัดแย้งกับระบบธรรมชาติของสิ่งที่คนนั้นกำลังปฏิสัมพันธ์อยู่ เป้าหมายของชีวิตในทัศนะของพุทธธรรม หากใช้แนวคิดทางพระพุทธศาสนา จะเป็นหลักธรรมอันเป็นแนวปฏิบัติโดยทั่วไป ที่วางไว้บนฐานของขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมใดสังคมหนึ่ง หรือศีลธรรมซึ่งควรเป็นแนวปฏิบัติอันดีงาม ที่ต้องสอดคล้องกับคำสอนทางศาสนาใดศาสนาหนึ่ง ก็สามารถนำสู่ความเป็นหลักธรรมในทัศนะของพระพุทธศาสนาได้

ศาสนาทุกศาสนามีหลักธรรมคำสอนเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของศาสนิกชน โดยทุกศาสนามี เป้าหมายเดียวกันคือ “มุ่งให้ทุกคนมีธรรมะ มีคุณธรรม และสอนให้คนเป็นคนดี” ดังนั้น ศาสนาแต่ละศาสนาจึงมีหลักธรรมคำสอนของตนเอง เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติไปในทางดีงาม นำไปสู่การดำเนินชีวิตให้พบความสำเร็จและผาสุก

มนุษย์ทุกคนไม่ต้องการพบกับปัญหาในการดำรงชีวิต แต่ชีวิตตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่แน่นอนและความเสี่ยง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถคาดเดาได้ เช่น อุบัติเหตุ การเจ็บป่วยภัยธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน เป็นต้น เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นกับใครแล้ว ย่อมสร้างความเสียหายต่อบุคคลที่ประสบเหตุและคนรอบข้างในทรัพย์สินหรือการดำเนินชีวิต เช่น เมื่อมีสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยและต้องได้รับการรักษา จำเป็นต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก เพราะค่ารักษาพยาบาลค่อนข้างสูง และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปี ทำให้ครอบครัวต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ อย่างมากซึ่งจะส่งผลกระทบต่อต่าง ๆ ตามมา

ในการประกอบวิชาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิชาชีพแขนงใด จะต้องมีการระยาบรรณในวิชาชีพ นั้น ๆ ให้ผู้ประกอบวิชาชีพได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ (สุรดี เทียวหวาน, 2559: 2) เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันซึ่งการประกอบวิชาชีพด้านการประกันภัย ก็มีหลักจรรยาบรรณในวิชาชีพ เช่นเดียวกัน หลักจรรยาบรรณและศีลธรรม ของตัวแทนและนายหน้าประกันภัย ที่ประกาศโดยนายทะเบียนประกันวินาศภัยและนายทะเบียนประกันชีวิตนั้น เป็นดั่งคัมภีร์ ที่ตัวแทนและนายหน้าประกันชีวิต ต้องประพฤติปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด หากตัวแทนและนายหน้าประกันชีวิตประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพตามที่ได้บัญญัติไว้ ก็อาจจะต้องถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ นอกจากนี้ในการสอบวัดความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตการเป็นตัวแทนและนายหน้าประกันภัย ตลอดจนการอบรมการต่อใบอนุญาต ผู้ที่จะสอบและอบรมจะต้องผ่านการทดสอบและอบรมในวิชาจรรยาบรรณด้วยเสมอ หากตัวแทนและนายหน้าประกันภัยทุกคน สามารถ

ประพัตติตนตามหลักจรรยาบรรณและศีลธรรมได้ จะทำให้อาชีพนี้เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี สามารถสร้างคุณประโยชน์แก่ผู้เอาประกันภัย สังคม และประเทศชาติได้

จากเหตุผลข้างต้นจะเห็นว่าการประกันชีวิต ควรนำหลักพุทธธรรมมาใช้ เพราะชีวิตของเราไม่แน่นอน อาจเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้นได้ตลอดเวลา การดำรงชีวิตอยู่ต้องไม่ประมาท การประกันชีวิต จึงมีความจำเป็นอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เพราะหากเกิดเหตุที่ไม่คาดฝันขึ้น จะทำให้ผู้อยู่ข้างหลังไม่เดือดร้อน ทำให้สังคมมีความสุข มุ่งหวังให้ทุกคนปฏิบัติตามหลักคุณธรรมที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น หลักพุทธธรรมจะเป็นสิ่งที่บุคคลมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการสร้างบรรทัดฐานใหม่ให้กับสังคม ที่จะบอกว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ความถูกต้องนั้นขึ้นอยู่กับประโยชน์ของส่วนรวมและคนในสังคม การนำหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตมาใช้ ก็จะทำให้สามารถเป็นสิ่งที่ยอมรับได้จากสังคมไทย เพราะประเมินแล้วว่าเป็นการสมเหตุสมผล ไม่เกินพอดี ไม่สร้างปัญหาให้แก่สภาพแวดล้อมและชุมชนในระยะยาว

จากความจำเป็นที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าการนำเอาหลักพุทธธรรม มาปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการประกันชีวิต จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะหลักพุทธธรรมเป็นหลักที่มนุษย์ใช้ดำเนินชีวิต ประพัตติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง นอกจากนั้นผู้วิจัยประสงค์ให้ประชากรรุ่นใหม่ มีความตระหนักถึงความไม่แน่นอนในการดำเนินชีวิต เห็นความสำคัญต่อความมั่นคงของครอบครัว และมีความรู้ ความเข้าใจในการประกันชีวิต ทั้งยังเห็นว่าการประกันชีวิต มีรายละเอียดมากมาย ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมาย ที่ต้องวางแผนอย่างเป็นระบบ และใช้การบริหารที่เป็นระบบ ควรมีการบริหารงานที่ดี และเป็นธรรม จำเป็นต้องนำหลักพุทธธรรม เข้ามามีส่วนในการดำเนินการ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาเรื่อง ”วิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตใน

สังคมไทย” โดยมุ่งหวังว่าผู้เกี่ยวข้อง จะนำหลักของพุทธธรรม ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการประกันชีวิต เป็นการสร้างความมั่นคงให้กับอาชีพ ความมั่นใจให้กับลูกค้า และความเป็นบริษัทที่มีมาตรฐานสากล ได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ทำให้การประกันชีวิตเป็นที่ยอมรับของสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและสภาพปัญหาของการประกันชีวิตในสังคมไทย
2. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย
3. เพื่อวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการประกันชีวิตในสังคมไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเสริมด้วยการเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การสังเกตการณ์ และประมวลผลข้อมูลแต่ละด้าน นำมาเขียนเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางพระพุทธศาสนา ผู้บริหารธุรกิจ ประกันชีวิตและผู้บริหารตัวแทน ตัวแทนประกันชีวิต ผู้เอาประกันชีวิตและผู้รับประโยชน์ โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางพระพุทธศาสนา จำนวน 2 คน ผู้บริหารธุรกิจประกันชีวิตและผู้บริหารตัวแทน จำนวน 5 คน ตัวแทนประกันชีวิต จำนวน 5 คน ผู้เอาประกันชีวิต จำนวน 5 คน และผู้รับประโยชน์ จำนวน 5 คน รวมเป็น 22 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทและสภาพปัญหาของการประกันชีวิต ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

2) นำเครื่องมือที่สร้าง ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา

3) แก้ไข ปรับปรุง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4) นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

5) รวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์และเรียบเรียง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเสริมด้วยการเก็บข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีการดำเนินการและเก็บข้อมูล ตามรายละเอียดดังนี้

1) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจาก

พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปี 2539 วรรณกรรมงานวิจัย รายงานการวิจัย หนังสือ เอกสารและบทความทางวิชาการ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบริษัท

และสภาพปัญหาของการประกันชีวิตในสังคมไทย และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย

2) การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์และสอบถามกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 22 คน เกี่ยวกับบริบทและสภาพปัญหาของการประกันชีวิตในสังคมไทย และหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย

3) นำข้อมูลจากการวิจัยเชิงเอกสาร และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) มารวบรวม และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอและปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยการผสมผสานกับหลักพุทธธรรม แล้วประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการประกันชีวิตในสังคมไทยต่อไป

ผลการวิจัย

1) บริบทและสภาพปัญหาของการประกันชีวิตในสังคมไทย

บริบทของการประกันชีวิตในสังคมไทย ประกอบด้วย ความหมายของการประกันชีวิต แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันชีวิต หลักการของการประกันชีวิต กฎหมายเกี่ยวกับการประกันชีวิต ชนิดของการประกันชีวิต ประเภทของการประกันชีวิต แบบของการประกันชีวิต และประโยชน์ของการประกันชีวิต

การตัดสินใจในการทำประกันชีวิต ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความคิดเห็นว่า บริบทของการประกันชีวิตในสังคมไทย สามารถเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- (1) ถิ่นว่านโยบายของบริษัทประกันชีวิต ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม มากที่สุด
- (2) ตัวแทนประกันชีวิตได้อธิบายถึงสิทธิ ประโยชน์ และให้คำแนะนำกับผู้เอาประกันส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด
- (3) ผู้เอาประกันมีความสนใจที่จะทำประกันกับบริษัทของต่างประเทศมากกว่าบริษัทประกันของประเทศไทย
- (4) ผู้เอาประกัน มีความเข้าใจเรื่องการประกันชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง
- (5) ผู้รับประโยชน์ มีความเข้าใจและพึงพอใจ ในเงื่อนไขสัญญา ของบริษัทประกันชีวิต อยู่ในระดับปานกลางสภาพปัญหาของการทำประกันชีวิตในสังคมไทย

ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า ปัญหาการทำประกันชีวิตเกิดจากปัจจัย ตามลำดับดังนี้

(1) ผู้เอาประกันชีวิต ไม่ได้ชำระเบี้ยประกันตามกำหนด ทำให้ผลประโยชน์ ขาดหายไป

(2) ปัญหาเกิดจากตัวแทนประกันชีวิต ขาดการติดตาม และให้บริการไม่ต่อเนื่อง ภายหลังจากการทำประกันชีวิต

(3) ผู้เอาประกันชีวิต ปกปิดและแฉงข้อมูล อันเป็นเท็จ ทำให้มีผลต่อ ผลประโยชน์ที่จะได้รับตามสัญญา

(4) ตัวแทนประกันชีวิต ออกจากอาชีพ แล้วไม่มีผู้มา ดูแลต่อ ทำให้ลูกค้าไม่สะดวกที่จะรับบริการ จึงเป็นเหตุให้กรมธรรม์ ขาดอายุ

(5) ผู้เอาประกันชีวิตไม่ได้แจ้งรายละเอียดการทำประกัน ให้ผู้รับประโยชน์ ทราบ ทำให้กรณีผู้เอาประกันชีวิต เสียชีวิต จึงไม่มีใครเป็นผู้ติดตาม เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนกับบริษัทประกันชีวิต

(6) ตัวแทนประกันชีวิต ไม่ชำระค่าเบี้ยประกันของลูกค้าต่อบริษัทประกัน หลังจากเก็บเงินเบี้ยประกันมาจากลูกค้าแล้ว ทำให้มีผลต่อผลประโยชน์ที่ลูกค้าควรได้รับ

2) หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย

หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ หลักพุทธธรรมโดยตรง และ หลักพุทธธรรมโดยอ้อม ได้แก่

(1) หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตโดยตรง ประกอบด้วย เบญจศีล เบญจธรรม (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย เล่ม 22 ข้อ 127: 227; 264: 306); สุจริตธรรม 3 (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย เล่ม 11 ข้อ 228: 227) และ สังคหัตถุธรรม 4 (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย เล่ม 21 32:42; 256: 335)

(2) หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตโดยอ้อม ประกอบด้วย กัลยาณมิตรธรรม 7 และอัปมาทธรรม(ความไม่ประมาท)

3) วิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการประกันชีวิตในสังคมไทย จากคำสัมภาษณ์ ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการประกันชีวิตในสังคมไทย สรุปได้ดังนี้

(1) อัปมาทธรรม(ความไม่ประมาท) ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่า การแนะนำหลักความไม่ประมาทให้กับผู้ขอเอาประกันและตัวแทนประกันชีวิต ให้อธิบายรายละเอียดถึงความไม่แน่นอนของชีวิตให้กับผู้ขอเอาประกัน เพราะเป็นหลักธรรมที่สั่งสอนให้ทุกคน ควรดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท ซึ่งเป็นการวางแผนในการดำเนินชีวิต ช่วยคนที่อยู่ข้างหลังไม่เดือดร้อน ลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในชีวิตได้หากเกิดเหตุที่ไม่คาดฝันขึ้น

(2) เบญจศีล ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางการประยุกต์ใช้เบญจศีลกับการประกันชีวิต ดังนี้ ควรให้ผู้เอาประกันรักษาศีล 5 ให้ครบ ควรพูดแต่ความจริง โดยเฉพาะที่เป็นสาระสำคัญต่อการประกันชีวิต ตัวแทนประกันชีวิต ควรยึดหลักเบญจศีล ในการดำเนินชีวิต ใช้เบญจศีลเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เบญจศีลช่วยให้มีสติในการทำงาน ตัวแทนประกันชีวิต

ต้องละเว้นจากการลัทธิพหุ มีความซื่อสัตย์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับเบียดเบียน

(3) เบญจธรรม ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางการประยุกต์ใช้เบญจธรรม กับการประกันชีวิต ดังนี้ ผู้เอาประกันชีวิต เมื่อรักษาสิล 5 จะส่งผลถึงหลักเบญจธรรมโดยอัตโนมัติ การมีเบญจธรรมจะทำให้เกิดความซื่อสัตย์ของตัวแทน ผู้เอาประกัน และบริษัท ๆ หลักเบญจธรรม จะทำให้บุคคลไม่ให้ร้ายผู้อื่น หลักเบญจธรรมควรยึดถือปฏิบัติในการทำงาน หลักเบญจธรรม เป็นการสื่อถึง การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มอบความรัก ความเมตตา ด้วยการแสดงออกใน แนวทางของการประกันชีวิต ได้ส่งผลให้ช่วยแก้ปัญหา ไม่เป็นภาระของสังคม และเป็นแนวทาง ช่วยให้ความระมัดระวัง ในการพูดมากขึ้น

(4) สังคหวัตถุธรรม 4 ในเรื่องการให้ทาน พุดจาไพเราะ การบำเพ็ญประโยชน์ และทำตนเสมอต้น เสมอปลาย เป็นหลักของการอยู่ร่วมกันของมนุษยชาติในสังคม ทำให้คนมองเห็นคุณค่าของการประกันชีวิต เป็นการปลูกฝัง การเสียสละ แบ่งปันเพื่อครอบครัวและสังคม

(5) กัลยาณมิตรธรรม 7 ผู้ให้ข้อมูลได้ให้แนวทางการประยุกต์ใช้กับการประกันชีวิตว่าควรแนะนำหลักนี้ สำหรับตัวแทนประกันชีวิตเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือว่าเป็นหลักการของ ความเป็นมิตรที่ดี ที่มนุษย์ทุกคนควรมี ช่วยการแบ่งปันความรู้ ทำให้สังคมดีขึ้น การมีมิตรที่ดี สิ่งแวดล้อมที่ดี มีการสนับสนุน เกื้อกูลกัน ต่อผู้เอาประกันและเพื่อนร่วมงานย่อมเป็นการปฏิบัติที่ดี ที่ทำให้การประกันชีวิต มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ถูกต้อง

อภิปรายผล

การใช้ชีวิตของบุคคล มีความแตกต่าง โดยมีครอบครัวเป็นตัวแปรที่สำคัญ ที่จะต้องมีการวางแผนและตระหนักถึงความมั่นคงของครอบครัว ที่จำเป็นต้องนำหลักธรรม มาเป็นแนวทาง ถึงความไม่ประมาทในชีวิต ซึ่งมีความไม่แน่นอนที่อาจเกิดสิ่งที่ไม่คาดฝันได้ตลอดเวลา

การวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญ ที่จะเป็นประโยชน์ ดังนี้

1) ในประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทและสภาพปัญหาของการประกันชีวิตในสังคมไทย แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) บริบทและสภาพปัญหาของการประกันชีวิตในสังคมไทย ปัจจัยที่มีอิทธิพล ได้แก่ นโยบายของบริษัทประกันชีวิตที่กำหนดไว้ใช้เป็นหลักปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี มีบุญ, (2552:1399-1408), ศึกษาเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารที่สอดคล้องกับการปกครองในองค์ระบอบรัฐ, กล่าวว่า ผู้บริหารถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินงานแนวทางการ

ปฏิบัติ และเป็นตัวอย่างให้กับผู้อื่นที่อยู่ภายในองค์กร หากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีจิตใต้สำนึก ในการกำหนดนโยบาย และยึดแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมอีกทั้งรู้จักการบริหารงาน ที่มีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรม ย่อมส่งผลมายังองค์กร และสังคมโดยรวม ชุมชน หน่วยงาน องค์กร ระดับต่างๆ หรือแม้แต่ และบริษัท แมนูล์ไพ์ประกันชีวิต (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) (บริษัท แมนูล์ไพ์ประกันชีวิต (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน), 2564) ให้ข้อมูลว่า การยึดมั่นกำหนดนโยบาย ในการดำเนินธุรกิจด้วยความโปร่งใส และเป็นไปตามจรรยาบรรณแห่งการดำเนินธุรกิจ ซึ่งมุ่งเน้นความซื่อสัตย์ และความถูกต้อง เพื่อเป็นหลักในการตัดสินใจและเสริมสร้างความเชื่อมั่น ให้กับลูกค้านับล้านคน ทั้งนี้บริษัทฯ ได้รับชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับเรื่อยมาในการเป็นสถาบันการเงินที่ลูกค้าไว้วางใจ และบริษัท ก็รักษาชื่อเสียงเหล่านี้โดยการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตามกฎระเบียบว่าด้วยในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งวางหลักการและวัตถุประสงค์ ให้พนักงานทุกคน และคู่ค้า ปฏิบัติตาม โดยกฎระเบียบว่าด้วยหลักพุทธธรรม ถือเป็นเข็มทิศ ในการนำพาบริษัทฯ ไปสู่การเป็นผู้นำด้านการเงินที่ได้รับความไว้วางใจ โดยกฎระเบียบดังกล่าวได้วางหลักปฏิบัติ ในสิ่งที่ต้องกระทำพร้อมกับจรรยาบรรณที่ดี และกรอบการกำกับดูแลกิจการที่ดี อีกทั้งยังระบุสถานการณ์ที่ควรหลีกเลี่ยง หรือต้องรายงาน เพื่อการรักษาหลักพุทธธรรมในการดำเนินธุรกิจของบริษัท จึงนับได้ว่านโยบายของบริษัท ฯ นับเป็นสิ่งสำคัญที่ควรกำหนดไว้เป็นแนวทางเพื่อการปฏิบัติ เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ กิตติพจน์ ยะสาระวรรณ ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้บริหารบริษัทประกันชีวิต คนที่ 1 ที่เห็นว่า นโยบายของบริษัทประกันชีวิตส่วนใหญ่มีความเหมาะสม มากที่สุด (2) สภาพปัญหา การทำประกันชีวิตในสังคมไทย เกิดจาก สภาพปัญหาของผู้บริหารบริษัทประกันชีวิต สภาพปัญหาของผู้รับเป็นตัวแทนประกันชีวิต และสภาพปัญหาของผู้เอาประกันชีวิตและผู้รับประโยชน์สรุปได้ว่าผู้เอาประกันชีวิต ไม่ได้ชำระเบี้ยประกันตามกำหนด ทำให้ผลประโยชน์ขาดหายไป ซึ่งสอดคล้องกับจิตกร โมสิกะ ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นตัวแทนประกันชีวิต คนที่ 1 ที่เห็นว่า ผู้เอาประกันมีผลประโยชน์ ขาดหายไป ไม่เป็นไปตามกำหนด เพราะขาดการชำระเบี้ยประกัน และไม่ได้ชำระเบี้ยประกันตามกำหนด ไม่มีผู้มาดูแลต่อ ทำให้ลูกค้าไม่สะดวก ที่จะรับบริการบริการ จึงเป็นเหตุให้กรมธรรม์ ขาดอายุ

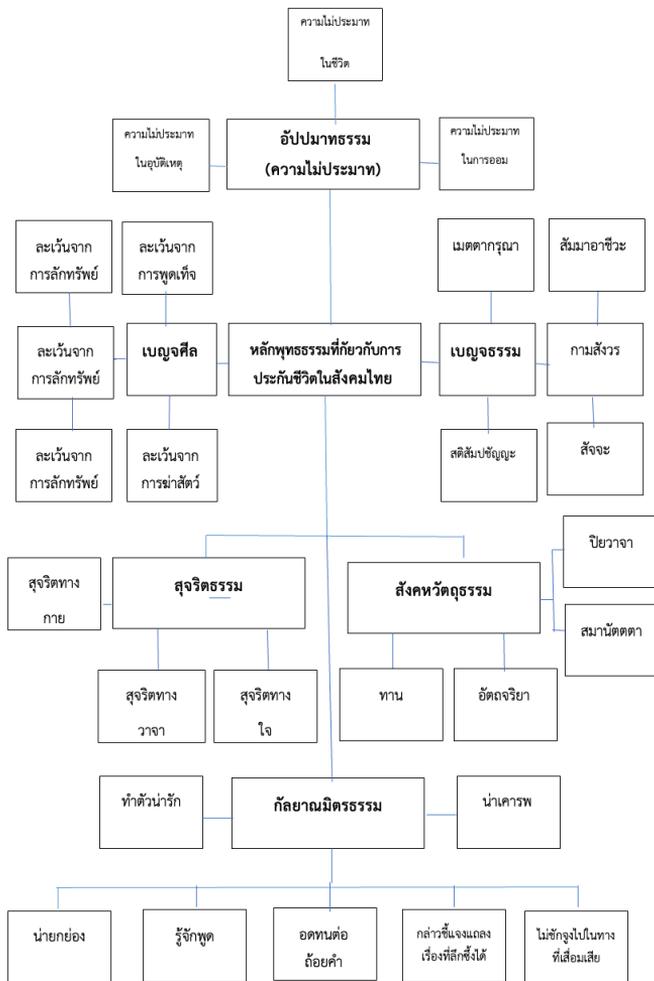
2) หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ หลักธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตโดยตรงได้แก่เบญจศีล เบญจธรรม สุจริตธรรม 3 สังคหวัตถุธรรม 4 และหลักธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตโดยอ้อม ได้แก่ กัลยาณมิตรธรรม 7 และอัปมาทธรรม(ความไม่ประมาท) โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นว่า หลักพุทธธรรมที่ควรให้ความสำคัญและต้องทำความเข้าใจ เพื่อนำไปปฏิบัติ คือ หลักความไม่ประมาท ซึ่งสอดคล้องกับ กันตนา ทองอินทร์, (2558: 16-26). ศึกษาเรื่อง การนำเอาหลักคำสอนของ

ศาสนาพุทธมาใช้ในการบริหารของนักธุรกิจในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ว่า 1) มิติด้านลูกค้า ใช้ฆราวาสธรรม 4 อิทธิบาท 4 สังคหัตถ์ 4 และทศพิธราชธรรม 2) มิติด้านกระบวนการภายใน นักธุรกิจใช้ ฆราวาสธรรม 4 พรหมวิหาร 4 และอิทธิบาท 4 3) มิติด้านการเงิน นักธุรกิจใช้ ฆราวาสธรรม 4 มาประยุกต์ใช้ และ 4) มิติด้านการเรียนรู้และพัฒนา นักธุรกิจใช้ฆราวาสธรรม 4 จักรวรรม 4 ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ 4 และกัลยาณมิตร 7 และรองศาสตราจารย์ ดร.ปรุทม์ บุญศรีตัน ผู้ทรงคุณวุฒิทางพระพุทธศาสนา คนที่ 1 ที่เห็นว่า ควรแนะนำหลักพุทธธรรมเกี่ยวกับความไม่ประมาท ให้กับผู้อยู่ชื้อประกัน และแนะนำหลักพุทธธรรมนี้ กับผู้ขายประกันชีวิต เพื่ออธิบายให้กับผู้อยู่ชื้อประกัน ทราบ

3) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการประกันชีวิต ควรเข้าใจหลักของความไม่ประมาท ในการดำเนินชีวิต ซึ่งอาจพบกับอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดฝัน หากมีการวางแผนที่ดี ย่อมทำให้ผู้ที่อยู่ข้างหลังเดือดร้อนน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ บรรเลง ทับเที่ยง (2543: 78). ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ประกันภัยเพื่อความมั่นคง, ให้ความหมายของการประกันชีวิตว่าการประกันชีวิตเป็นการประกันภัยที่การจ่ายเงินอาศัยการทรงชีพหรือการมรณะของบุคคลเป็นเหตุในการจ่ายโดยการเฉลี่ยซึ่งกันและกันที่เกิดขึ้นแก่บุคคลหนึ่งไปยังบุคคลอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในลักษณะการเสี่ยงภัยประเภทเดียวกันและร่วมกัน เพื่อเป็นการช่วยบรรเทาความเดือดร้อนให้กับบุคคลที่ประสบเคราะห์อันเนื่องมาจากการสูญเสียชีวิต เพื่อให้บุคคลนั้นมีฐานะทางเศรษฐกิจกลับเข้าสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงเช่นเดิม และสอดคล้องกับ กิตติพจน์ ยะสาระวรรณ ผู้ให้ข้อมูลที่ เป็นผู้บริหารของบริษัทประกันชีวิต คนที่ 1 ได้ให้ความเห็นว่า คนเราควรไม่ประมาทในการดำรงชีพ และวางแผนการเงินให้กับผู้อยู่เบื้องหลัง และยังคงสอดคล้องกับรองศาสตราจารย์ ดร.ปรุทม์ บุญศรีตัน ผู้ให้ข้อมูลที่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1 และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง ผู้ให้ข้อมูลที่ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2 ได้ให้แนวทางการประยุกต์ใช้หลักความไม่ประมาทกับการประกันชีวิตไว้ว่า 1) การแนะนำหลักพุทธธรรมเหล่านี้ให้กับผู้อยู่เอาประกันและตัวแทนประกันชีวิต ให้อธิบายรายละเอียดถึงความไม่แน่นอนของชีวิตให้กับผู้อยู่เอาประกันทราบ 2) หลักของความไม่ประมาทเป็นหลักการทางพระพุทธศาสนาที่สั่งสอนให้มนุษย์ทุกคน ควรดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท

องค์ความรู้จากงานวิจัย

การประกันชีวิตในสังคมไทย นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังมีปัญหาในการปฏิบัติ จากผู้เอาประกันชีวิตที่ไม่ชำระเบี้ยประกันอย่างต่อเนื่อง และตัวแทนประกันชีวิตที่ขาดการติดตามให้การบริการ เพื่อให้การประกันชีวิตในสังคมไทยเจริญรุ่งเรือง เกิดความเข้าใจเป็นอันดีระหว่างบริษัท ผู้บริหาร ตัวแทนประกันชีวิต ผู้เอาประกันและผู้รับประโยชน์ และเป็นหัวใจของสังคมไทย จึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องใช้หลักพุทธธรรม ได้แก่ อัปมาทธรรม(ความไม่ประมาท) กัลยาณมิตรธรรม(ธรรมแห่งความเป็นผู้มีไมตรี) และสังคหัตถุธรรม(หลักธรรมเพื่อการเอื้อเพื่อ เพื่อแม่) มาปฏิบัติอย่างจริงจัง ดังแผนภูมิ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากงานวิจัย

สรุป

ด้านบริบทและสภาพปัญหาการทำประกันชีวิตในสังคมไทย พบว่านโยบายของบริษัทประกันชีวิต มีความเหมาะสมดีแล้ว และการปฏิบัติหน้าที่ของตัวแทนประกันชีวิต อยู่ในระดับดีและเหมาะสม ผู้เอาประกันมีความสนใจที่จะทำประกันกับบริษัทของต่างประเทศมากกว่า ส่วนในด้านสภาพปัญหา พบว่า ผู้เอาประกันชีวิต ไม่ได้ชำระเบี้ยประกันตามกำหนด ทำให้ผลประโยชน์ขาดหายไป ตัวแทนควรติดตามและให้บริการอย่างต่อเนื่อง ผู้เอาประกันชีวิต ปกปิดและแกล้งข้อมูล อันเป็นเท็จ ทำให้มีผลต่อผลประโยชน์ที่จะได้รับตามสัญญา

หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย ทุกฝ่ายมีความเห็นว่า หลักความไม่ประมาท เป็นหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในสังคมไทย เป็นอันดับแรก โดยทุก ๆ คน ต้องคำนึงถึงความไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต ที่อยู่กับความไม่แน่นอน และยึดหลักเบญจศีลและเบญจธรรม เป็นเรื่องต่อมา โดยผู้เกี่ยวข้องกับการประกันชีวิต ต้องเป็นผู้มีศีล มีธรรมในการทำงานและดำเนินชีวิต นอกจากนั้นควรจะมีชีวิตที่ซื่อสัตย์สุจริต ทั้งทางกายวาจาและทางใจ และควรยึดหลักการคบหากับบุคคลที่เป็นคนดี มีปัญญา มีความสามารถ ที่จะสนับสนุนและชักจูงไปในทางที่ดีและถูกต้อง

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมกับการประกันชีวิตในสังคมไทย การประกันชีวิตในสังคมไทย เห็นว่า การแนะนำหลักพุทธธรรมความไม่ประมาทให้กับผู้ขอเอาประกันและตัวแทนประกันชีวิต ให้อธิบายรายละเอียดถึงความไม่แน่นอนของชีวิตให้กับผู้ขอเอาประกัน เพราะเป็นหลักธรรมที่สั่งสอนให้มนุษย์ทุกคน ควรดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท ซึ่งเป็นการวางแผนในการดำเนินชีวิต ช่วยคนที่อยู่ข้างหลังไม่เดือดร้อน ลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในชีวิตได้หากเกิดเหตุที่ไม่คาดฝันขึ้น การทำประกันชีวิตต้องยึดถือ หลักเบญจศีล เบญจธรรม และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนของผู้อื่น ให้ถูกต้องไม่ผิดศีลธรรม จรรยาบรรณ หรืออยู่ภายใต้อำนาจกิเลสครอบงำ นอกจากนั้น หลักสังคหัตถ์ธรรม 4 ในเรื่องการให้ทาน พุทธจิปาถะ การบำเพ็ญประโยชน์ และทำตนเสมอต้น เสมอปลาย เป็นหลักการอธิบายให้มนุษย์ มอบความสุขให้กับมนุษยชาติไม่ว่าให้ร้ายผู้อื่นเพราะถือเป็นหลักของการอยู่ร่วมกันของมนุษยชาติในสังคม เป็นการปลุกฝัง การเสียสละ แบ่งปันเพื่อครอบครัวและสังคม ในส่วนของกัลยาณมิตรธรรม 7 ผู้ให้ข้อมูลถือว่าเป็นหลักการของความเป็นมิตรที่ดี ที่มนุษย์ทุกคนควรมี การมีมิตรที่ดี สิ่งแวดล้อมที่ดี มีการสนับสนุน เกื้อกูลกัน ต่อผู้เอาประกันและเพื่อนร่วมงานย่อมเป็นการปฏิบัติที่ดีที่ทำให้การประกันชีวิต มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ถูกต้อง ย่อมทำให้การประกันชีวิตเจริญรุ่งเรือง เกิดการอุดหนุน เกื้อกูลแก่กัน แยกแยะได้ว่าบุคคลไหนผูกมิตรแบบใด

ข้อเสนอแนะ

การประกันชีวิตได้วิวัฒนาการตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการสร้างความเข้าใจกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหารบริษัทประกันชีวิต ตัวแทนประกันชีวิต ผู้เอาประกันและผู้รับประโยชน์ หลักพุทธธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลและองค์กรหลาย ๆ องค์กร ให้ความสำคัญในการนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้รับประกันและผู้เอาประกันมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะไว้ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดฝัน อันเป็นเหตุสุดความเดือดร้อนให้น้อยลง ควรนำหลักความไม่ประมาทมาปฏิบัติ

(2) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการประกันชีวิต ควรมีความซื่อสัตย์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการชำระเบี้ยประกันและควรติดตามให้บริการอย่างสม่ำเสมอ

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับ

(1) ศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการประกันชีวิตในทัศนะของตัวแทนประกันชีวิต

(2) บุรณาการหลักความไม่ประมาทเพื่อการประกันชีวิตอย่างมีคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กันตนา ทองอินทร์. (2558). การนำเอาหลักคำสอนของศาสนาพุทธมาใช้ในการบริหารของนักธุรกิจในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*. 8(1), 16-26.
- ณัฐฐ์ภูอิสร์ ศรีเพชร. (2558). แนวทางการสร้างความไว้วางใจของลูกค้า ในธุรกิจประกันชีวิตในประเทศไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*. 3(2), 87.
- บรรเลง ทับเที่ยง. (2543). **ประกันภัยเพื่อความมั่นคง**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาบริษัท แมนูไลฟ์ ประกันชีวิต (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน). (2564). **แบบรายงานเปิดเผยข้อมูลประจำปี 2563 - 2564**.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (2535). **พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2500**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย. (2551). **คู่มือปฏิบัติงานสำหรับนายหน้าประกันชีวิต**, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย.
- สุรดี เขียวหวาน, (2559). **จรรยาบรรณ**, [Online], แหล่งที่มา: กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง, <http://hrm.ru.ac.th/file/004.pdf> (11 มีนาคม 2559).
- อัญชลี มีบุญ, (2552). ศึกษาเรื่อง คุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้บริหารที่สอดคล้องกับการปกครองในองค์ภาครัฐ. *Veridian E-Journal. Silpakorn University*. 11(3), 1399-1408.